

Випуск 17, листопад 2011

Шановні колеги!

В рамках проекту Всесвітнього фонду природи «Збереження та стале використання природних ресурсів Українських Карпат» (за фінансування уряду Норвегії) продовжуємо знайомити Вас із діяльністю природоохоронних територій – Ужанського національного природного парку, Карпатського національного природного парку та природного заповідника «Горгани».

У цьому випуску електронного видання ви дізнаєтеся про заходи, які відбулися у листопаді у цих природоохоронних територіях та в регіонах, в яких вони розташовані.

Екологічна просвіта

Гостинний господар – екосвідомий господар

Екотуристична асоціація «Карпати Еко-Край», яка створена з ініціативи проекту Всесвітнього фонду природи «Збереження та стале використання природних ресурсів Українських Карпат» (за фінансування уряду Норвегії), об'єднала власників зелених садиб, працівників Карпатського НПП та представників громадських організацій навколо проблем екології на території Яремчанщини. На засіданнях асоціації розглядаються та обговорюються питання щодо поліпшення стану довкілля в регіоні, підвищення рівня поінформованості туристів про Карпатський національний природний парк з метою популяризації та збільшення кількості відвідувачів. Тому вся співпраця парку і громад повинна будуватися на принципах екотуризму, включаючи:

- мінімізацію впливу на середовище,
- поширення знань та підтримку поваги до природи і культури,
- забезпечення позитивного досвіду і для гостей, і для місцевих мешканців,
- забезпечення прямих фінансових надходжень на потреби збереження природи,
- сприяння економічному розвитку місцевих громад,
- застосування чутливості і поваги до політичного, природного і соціального клімату територій, на яких здійснюється подорож.

Одним із кроків в цьому напрямку стала розробка листівки на допомогу власникам зелених садиб, яка зосереджує увагу господарів на екологічно чистому веденню туристичного бізнесу.

Наталія Гнатюк, Карпатський НПП

Купуйте ялинки у горщиках або з клеймом Лісгоспу

Зміст

Гостинний господар – екосвідомий господар	ст.1
Привітна садиба – приємний відпочинок	ст.2
Ювілейне засідання Українсько-Словацької міжурядової комісії	ст.3
Створимо музей разом!	ст.4
Енергопотребі світу можна задовольнити чистою енергією до 2050 року	ст.5
Не спалюйте опале листя!	ст.6
З висоти Ужоцького перевалу	ст.7
Туризм і менеджмент довкілля – досягнення 2011 року	ст.8
Візит до швейцарських друзів	ст.9
Букові праліси Карпат – робота над проектом	ст.9
Важлива справа – передача знань і вмінь	ст.10
І знову – переможець!	ст.10

Привітна садиба – приємний відпочинок

Відпочинок в Карпатах з кожним роком набуває більшої популярності не тільки серед українців, а і серед громадян інших країн. В гори їдуть не лише займатися активним відпочинком, а й знайомитися з культурою та звичаями місцевих жителів – гуцулів. Все більше значення набуває екотуризм, який, окрім відпочинку, включає в себе охорону навколишнього природного середовища.

Щоб досягти успіху в туристичному бізнесі, недостатньо лише залучити до себе туриста. Адже люди звертаються до власників садиб не тільки за житлом, але і за різноманітною інформацією, організацією діяльності та дозвілля. Тому їх потрібно забезпечити відповідним рівнем послуг, а також створити цікаві програми для насиченого та змістовного відпочинку. Ось декілька корисних порад власникам садиб, які необхідні для успішного та екологічно чистого ведення туристичного бізнесу:

- надавайте перевагу екологічно сприятливим видам діяльності – види дозвілля, які проходять у природному середовищі і включають у себе безпосереднє спілкування з природою. Вони сприяють зростанню любові до довкілля і розуміння його найвищої цінності;

- залучайте гостей до пішохідних прогулянок. Запропонуйте туристам схему або карту місцевості з рекомендованими маршрутами, враховуючи вік відвідувача, фізичну підготовку, складність маршруту;

- включіть в окрему послугу проведення або організацію екскурсії на вибраний об'єкт;

- урізноманітніть форми пересування на маршрутах: велосипедний, водний, кінний, лижний туризм (можна давати спорядження на прокат та користуватися послугами інструктора);

- подбайте про безпеку гостей. Проведіть інструктаж про техніку безпеки та небезпечні місця на маршрутах, надаючи інформацію про рятувальні служби;

- при відвідуванні заповідної території слід пам'ятати про дотримання природно-заповідного режиму та правил поведінки на цій місцевості;

- використовуйте свої знання про рідний край. Запропонуйте туристам відвідати місцеві природні атракції (річка, ставок, галявина); визначні природні, історичні і сакральні пам'ятки вашого населеного пункту; познайомте їх з побутом, традицією та цікавими людьми, які є гордістю вашого краю;

- як дбайливий господар залучайте відвідувачів до охорони довкілля та екологічних акцій (розчищення завалів на маршрутах, джерел, берегів річки, прибирання сміття, обладнання зон відпочинку (місця для багаття, навіси від дощу, огороження мурашників));

- зробіть свої послуги унікальними, виберіть «родзинку» – візитку вашої садиби;

- власним прикладом засвідчуйте любов до природи та батьківщини.

Бажаємо Вам процвітання!

Наталія Гнатюк, Карпатський НПП

Підтримка бізнесу

Надання туристам послуг щодо проживання є, мабуть, найбільш поширеним бізнесом в Карпатському краї. Постійне зростання будівництва готелів, баз відпочинку та приватних садиб веде до здорової конкуренції, де важливо створити умови для якісного відпочинку, які б забезпечили власникові стабільний дохід.

Пам'ятайте: дотримуючись цих порад, ви зробите рідний край екологічно чистішим та більш привабливим для відпочиваючих і збережете його для своїх нащадків. А вашим гостям це забезпечить гарний настрій та приємне враження від відпочинку.

Ювілейне засідання Українсько-Словацької міжурядової комісії

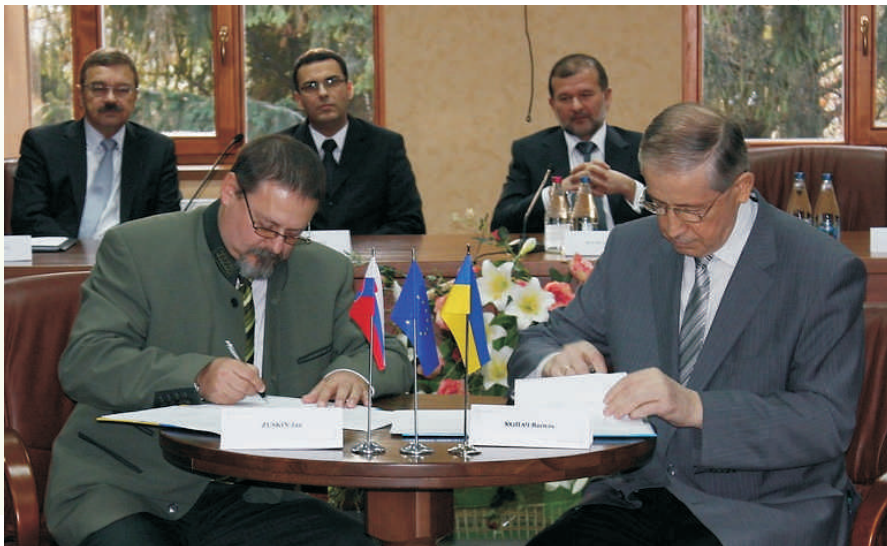
Днями в Ужгороді завершилося десяте засідання Українсько-Словацької міжурядової комісії з питань транскордонного співробітництва. Від української сторони під час засідання головував Міністр надзвичайних ситуацій України Віктор Балога, від словацької – Державний секретар Міністерства внутрішніх справ Словацької Республіки Марош Жілінка. Участь у засіданні комісії взяли також керівники Закарпаття – голова облдержадміністрації Олександр Ледида та голова облради Іван Балога.

Обговорено питання спрощення візового режиму, розбудову пункту пропуску «Соломоново-Чієрна», розглянуто перспективи розвитку прикордонних територій України та Словаччини.

-У ході дводенного засідання обговорено і підписано угоду в екологічній сфері,- розповідає директор Ужанського національного природного парку Василь Копач,- ця рамкова угода про співпрацю в межах Міжнародного біосферного резервату «Східні Карпати» визначає сфери співпраці та взаємної підтримки у забезпеченні охорони природи та ландшафтів. Вважаю, що отримано дуже важливий документ, зорієнтований в першу чергу на реалізацію спільних інтересів, обмін професійною інформацією, публікаціями та методичними матеріалами.

Виконання Угоди забезпечуватимуть зі словацького боку Державна охорона природи Словацької Республіки та національний парк «Полоніни», з українського боку – Ужанський НПП. Координатори розроблятимуть щорічно до 31 грудня спільну пропозицію протоколу заходів на наступний календарний рік, яка після затвердження (до 31 січня) ставатиме невід'ємною частиною Угоди. Протокол заходів міститиме конкретні довго- та короткострокові завдання. Щороку підсумовуватиметься виконання завдань, запланованих на попередній рік. Ця оцінка буде обговорюватися Сторонами разом з поточною оцінкою стану виконання заходів, згаданих у розділі 11.2 цієї Угоди та з проектом Протоколу заходів для реалізації в наступному році. Угода вступила в дію з дня її підписання і укладена на невизначений строк, сприятиме поглибленню важливої міжнародної співпраці у рамках резервату «Східні Карпати».

Іван КУЗОВИЧ, УНПП

Подія регіону

В Угоді передбачено дорадчу діяльність, зокрема у забезпеченні догляду за природоохоронними територіями; реалізацію міжнародних угод і протоколів щодо охорони природи та міжнародних зобов'язань, фахове співробітництво в галузі природознавчих та природоохоронних наукових досліджень, а також в ході моніторингу; співпрацю в галузі екологічної освіти та виховання, в і д а в н и ч і й та пропагандистській діяльності; реалізацію спільних проектів і програм, в тому числі з управління фінансами та маркетингу, а також розробка та впровадження концепцій збереження природи; організація спільних заходів (професійних конференцій, семінарів, виставок тощо).

на фото: угоду підписують повноважний представник Державної охорони природи Словацької Республіки Ян ЗУСКІН та директор Ужанського НПП Василь КОПАЧ

Створимо музей разом!

Перечин – невеличкий районний центр у Закарпатській області. На перший погляд нічим не примітне містечко. Але «родзинкою» Перечина є **єдиний у світі пам'ятник листоноші** Федору Фекеті, унікальна Хресна дорога, прекрасна закарпатська природа, а також щирі і привітні люди. А ще у місті активно працюють громадські організації, реалізовується велика кількість різноманітних проектів.

Протягом багатьох років у Перечині йде мова про необхідність створення міського музею. Минають роки, змінюються покоління мешканців. Сьогодні багато молодих людей не знають майже нічого про минуле свого населеного пункту, його відомих мешканців і простих людей, які в різні часи жили і творили у Перечині.

Місто стоїть на перехресті доріг, які ведуть у Туряньську та Ужанську долини. Майже щодня через місто проїжджає чимала кількість туристів. На жаль вони навіть не мають, де отримати інформацію про туристичні принади району!

За втілення ідеї **створення інформаційно-туристичного центру та музею Перечина** взялись БФ «Центр громадських ініціатив», БФ «Опіка» та Перечинська міська рада.

Згідно рішення сесії Перечинської міської ради, для організації інформаційно-туристичного центру та музею м.Перечин виділено приміщення по вулиці Червоноармійській, 28 і передано його в тимчасову оренду БФ «Центр громадських ініціатив». Протягом весни і літа 2011 року Центром (в рамках реалізації проекту, фінансованого Програмою транскордонної співпраці Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна) було зроблено великий обсяг ремонтно-будівельних робіт на загальну суму майже 180 тисяч гривень – капітально відремонтовано задню стіну приміщення музею, проведено капітальний ремонт і перекриття даху приміщення. На сьогоднішній день ведуться внутрішні ремонтні роботи з облаштування музейних кімнат. Але для завершення ремонту і дооблаштування музею необхідно ще близько 50 тисяч гривень. Більш повна інформація знаходиться на сайті: www.ci-center.org.

БФ «Центр громадських ініціатив» виступив із громадською ініціативою **«Ми створимо музей разом!»** і акумулює на своєму рахунку благодійні пожертви, які буде витрачено на завершення ремонтних робіт і дооблаштування музею м.Перечин. Імена всіх благодійників, долучених до ремонту приміщення та створення музею, буде занесено до пам'ятної книги, яка зберігатиметься у музеї.

Звертаємось до Вас із проханням долучитись до громадської ініціативи «Ми створимо музей разом!» і внести свій посильний фінансовий внесок у цю благородну справу. Благодійні пожертви акумулюються на розрахунковому рахунку благодійного фонду «Центр громадських ініціатив».

З повагою,

Перечинський міський голова *М.Гуранич*

Голова правління БФ «Центр громадських ініціатив» *А.Вишняк*

Голова правління БФ «Опіка» *І.Судакова*

Потрібна допомога!

Наші реквізити

АТ «Комінвестбанк»
м.Ужгород, МФО 312248
р\р № 26003022000139
ЄДРПУО 22088142

*Кошти просимо
перераховувати з
поміткою «Благодійна
пожертва на створення
музею м.Перечин»*

Енергопотреби світу можна задовольнити чистою енергією до 2050 року

Після дворічної підготовки WWF та Ecofys випустили «Енергетичний звіт» (The Energy Report), який дає глобальний аналіз енергетичної проблеми, бере до уваги світові енергетичні потреби і показує можливість забезпечити необхідною і безпечною енергією всіх людей планети.

У звіті сказано, що зараз 1,5 мільярда людей не мають доступу до сучасного енергопостачання, і ця проблема повинна бути вирішена якомога скоріше. У той же час, людям необхідно змінити підхід до споживання енергії, вважають у WWF.

«Енергетичний звіт» демонструє, що через чотири десятиліття люди зможуть жити у світі зі стабільною економікою і бути забезпеченими чистою, дешевою та відновлювальною енергією.

Згідно з документом, ключовою складовою буде **енергоефективність** у будівництві, транспорті та промисловості, а також **отримання енергії з поновлюваних джерел**, яка буде постачатися через «розумні» (модернізовані) електромережі.

Згідно зі сценарієм Ecofys, **у 2050 році світові потреби в енергії зменшаться на 15% у порівнянні з 2005 роком**, незважаючи на зростання населення світу, промислову потужність, перевезення вантажів і подорожі, до того ж, енергія буде доступною навіть для тих, хто зараз не має доступу до неї. Світ більше не буде покладатися на вугілля і атомну енергетику, у той час як міжнародні норми і співробітництво обмежать потенційну шкоду для навколишнього середовища від виробництва біопалива та розвитку гідроенергетики.

Для постачання надійної, чистої і дешевої енергії у необхідній кількості необхідно буде всесвітнє зусилля – щось на зразок об'єднаної відповіді на світову фінансову кризу. Але на довгострокову перспективу переваги будуть значно більшими: до 2040 року економія від зниження енергоємності буде дорівнювати загальній сумі інвестицій у поновлювані джерела енергії та енергоефективність, а до 2050 року вигода від впровадження цього сценарію – у порівнянні зі сценарієм «звичайного розвитку» (*business as usual*) – складе близько 4 трильйонів євро, і це тільки за рахунок менших витрат на виробництво енергії.

Серед інших переваг – економія від уникнення конфліктів енергетичної безпеки, нафтових плям і перерв у постачанні викопного палива, якого стає все менше і менше, з усе більш і більш проблемних з точки зору політики чи навколишнього середовища регіонів.

Сценарій «Енергетичного звіту» передбачає зниження викидів вуглекислого газу від світового енергетичного сектора на 80% до 2050 року – що дає з високим ступенем ймовірності впевненість у тому, що середньосвітова температура не зросте більш ніж на 2 градуси Цельсія – поріг, за яким наслідки зміни клімату стануть катастрофічними.

За матеріалами прес-служби WWF International.

«Дзеркало тижня. Україна».

http://news.dt.ua/ECONOMICS/wwf_vsi_energopotrebi_svitu_mozhna_zadovolniti_chistoyu_energieyu_do_2050_roku-74907.html

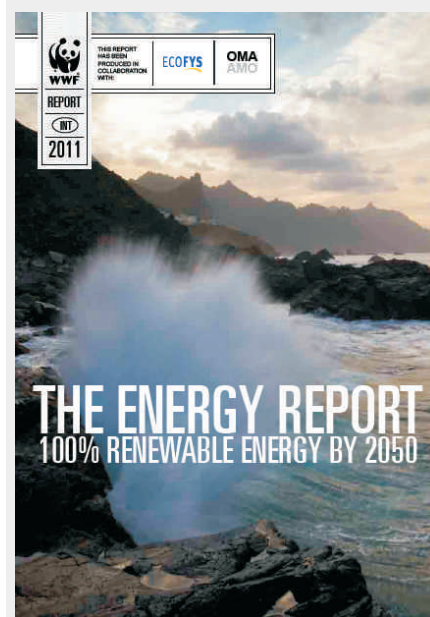
Дослідження

«Якщо ми продовжимо покладатися на викопне паливо, перед нами постане майбутнє, в якому дедалі більше буде зростати стурбованість щодо вартості енергії, енергетичної безпеки і впливів зміни клімату», – упевнений генеральний директор WWF Джим Ліп.

ECOFYS

sustainable energy for everyone

Не спалюйте опале листя!

Зелені насадження є не лише «легенями» планети, киснем яких дихає все живе на Землі, вони також виконують важливу роль біологічного фільтру для навколишнього середовища. Завдяки цій властивості вміст шкідливих речовин в атмосферному повітрі знижується на відстані 1 км від джерела забруднення на 25-29%, на відстані 2-2,5 км – на 45-60%, на відстані 5 км – на 75-86%. Загалом, одне доросле дерево «чистить» майже 20 тис. м куб. повітря на висоті до 10 м від поверхні ґрунту.

Спалювати опале листя категорично заборонено! Це – пряме порушення природоохоронного законодавства, що може завершитись накладанням штрафу як на фізичних, так і на юридичних осіб. Дим від спаленого листя складається з дрібних часточок, які містять компоненти-забруднювачі. При попаданні в органи дихання, ці мікроскопічні часточки можуть досягти найглибших ділянок легень і залишатися там місяцями і навіть роками, спричинюючи респіраторні захворювання.

У більшості випадків листя не горить, а просто тліє, чим сприяє вивільненню великої кількості вуглеводнів. Деякі з цих вуглеводнів, такі як альдегіди та кетони, викликають подразнення очей, носа, горла та легень. Шкідливими є окиси Нітрогену та Карбону. Всім відомий чадний газ потрапляє у кров через легені, утворюючи з гемоглобіном крові порівняно стійку сполуку – карбогемоглобін, внаслідок чого кров втрачає здатність передавати кисень тканинам організму. В результаті впливу цього газу на людський організм можливі запаморочення та головний біль.

Найчастіше з листям спалюються і інші відходи, а це – пластик, фанера тощо. Тоді «букет» забруднювачів зростає в декілька разів. Тут і діоксини, і поліароматичні вуглеводні (ПАР), які належать до найвищого класу небезпеки і найбільшої канцерогенності. А якщо це листя з дерев вздовж доріг, чи з промислової зони, то тут і важкі метали, і радіоактивні елементи.

Компостування листя є чудовою альтернативою спалюванню, безпечним способом його переробки разом з іншими органічними рештками у повноцінне добриво.

Щорічно Карпатський НПП та ЯМЕГО «МАМА-86-Яремче» проводять спільні акції під назвою «**Не спалюйте опале листя**». В цьому році – це екологічні уроки для школярів, поширення тематичних буклетів серед населення, виступ на обласному телебаченні «Галичина» щодо шкідливості спалювання листя. І традиційно – дитячий конкурс «**Співавтор-природа**». Творчі фантазії дітей представлені у виставковій залі Екотуристичного візит-центру Карпатського НПП, що допомагає підвищити рівень екологічної культури молоді, дбайливого ставлення до природи, розвитку творчих здібностей.

Марта Корчемлюк, КНПП

Актуально

3 висоти Ужоцького перевалу

Кілька днів в Ужгороді, на Великоберезнянщині, Берегівщині, Мукачівщині та Свалявщині працювала група угорських журналістів, які прибули до області на запрошення Центру українсько-угорського розвитку у рамках проекту **«Управління транскордонними destinations в Закарпатській області та Саболч-Сатмар-Березькому регіоні Угорщини»**, який впроваджується в рамках Програми прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013 і співфінансується Європейським Союзом за допомогою Європейського інструменту сусідства та партнерства. Учасники прес-туру вивчали туристичний потенціал Закарпаття з метою висвітлення його у своїх засобах масової інформації. Вони також ознайомились із процесом створення туристичної дестинації на території українсько-угорського прикордоння. Така система роботи вже діє в Угорщині та багатьох інших країнах світу.

«А напередодні,- каже директор Центру українсько-угорського розвитку Йосип Торпаї,- журналісти Закарпаття побували в ознайомчому прес-турі в угорських містах Ніредьгаза і Токай, де мали змогу побачити на практиці, як здійснюють управління туристичними дестинаціями на території Угорської Республіки».

...Суботнього дня група відвідала Ужанський національний природний парк, де їх зустрів директор Василь Копач. Він ознайомив медійників з діяльністю колективу природно-заповідної установи, головними завданнями в охороні навколишнього середовища, відповів на запитання журналістів всеугорської газети «Мадяр Немзет», Всеугорської спілки журналістів, журналу Угорської географічної спілки «Глобус», кореспондента президентства (Будапешт), туристичного журналу Північно-алфельдського регіону «Fitt vadyok», видавництва Professional Publishing Hungary, журналу «Тренди в туризмі», вісника «Napi turizmus», Всеугорського журналу для жінок, журналу «Дипломат», «Гостинність», журналу туристичного порталу «ÚtiSúgó». А далі була захоплююча мандрівка теренами національного парку, ознайомлення з життям населених пунктів Великоберезнянщини.

Найбільша увага – до споруд сакрального зодчества, дерев'яних церков у Солі та на Ужку. В ужоцькому храмі, де йшла підготовка до обряду вінчання молодої пари, на запитання гостей відповів настоятель о.Михаїл. А на Ужоцькому перевалі угорці відвідали військове кладовище Першої світової війни, познайомилися з оновленими стендами та інформаційно-довідковими щитами, помилувалися ландшафтами гірських вершин Карпат з оглядового майданчика.

«Дивовижна тут природа,- каже чарівна Вікторія Сабо з туристичного журналу Північно-алфельдського регіону «Fitt vadyok»,- цікаві історичні місця. Я просто у захопленні! -Ви вже бували тут? - запитую у колеги з Угорщини. -Ні,- посміхається вона,- приїхала вперше, але обов'язково повернуся сюди ще і ще раз».

Тепер угорські читачі і слухачі дізнаються багато нового про наш край, а ми будемо читати з цікавістю і сподіватися на збільшення туристичного потоку на Закарпаття і на Великоберезнянщину зокрема.

Іван КУЗОВИЧ, УНПП

Робота зі ЗМІ

Фото Івана КУЗОВИЧА

Фото Івана КУЗОВИЧА

Фото Івана КУЗОВИЧА

Вікторія і її колеги охоче фотографували цікаві рекреаційні об'єкти, мальовничу природу, вкриті першим снігом дерева, куштували мінеральної води ужоцького джерела. Багато вражень подарувало всім учасникам прес-туру відвідання села Стужиці, знаменитих «Діда-дуба» і дуба «Чемпіон», незабутні фотосесії біля дерев-довгожителів, ознайомлення з роботою колективу Новостужицького ПОНДВ, гарячий чай з місцевого різноманіт'я на лоні природи, короткі підсумки побаченого і почутого, і таке неохоче прощання».

Фото Івана КУЗОВИЧА

Фото Івана КУЗОВИЧА

Фото Івана КУЗОВИЧА

Робота зі ЗМІ

прес-тур у рамках проекту «Управління транскордонними DESTИНАЦІЯМИ в Закарпатській області та Саболч-Сатмар-Березькому регіоні Угорщини», що впроваджується Центром українсько-угорського розвитку у межах Програми прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013 і співфінансується Європейським Союзом за допомогою Європейського інструменту сусідства та партнерства

Фото Івана КУЗОВИЧА

Фото Івана КУЗОВИЧА

Туризм і менеджмент довкілля – досягнення 2011 року

Досягнення 2011 року у сфері розвитку сталого туризму і застосування нових практик менеджменту довкілля – під такою назвою відбулася прес-конференція місцевих громадських організацій Яремчанщини та Карпатського національного природного парку. Захід відбувся в рамках проекту «Співпраця заради збереження довкілля Яремчанщини» за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні.

Журналістам було продемонстровано нові об'єкти, створені на території парку в 2011 році, в тому числі і за результатами декількох міні-проектів, реалізованих в рамках проекту «Збереження та стале використання природних ресурсів Українських Карпат» (виконавець – Всесвітній фонд природи (WWF) за фінансової підтримки уряду Норвегії). Учасники прес-конференції відвідали/побачили:

- оновлений екотуристичний маршрут «Стежка Довбуша» (виконавець – ГЕО «Еко-плей»),
- вишку для спостереження за тваринами, які утримуються у вольєрі (виконавець – ГЕО «Еко-плей»),
- два штучні водоспади на річці Жонка з укріпленими берегами та умовами для нересту форелі (ММГО «Центр соціальних та ділових ініціатив»);
- пішохідні туристичні маршрути з новим маркуванням (Фундація «Карпатські стежки»),
- інформаційно-застережні знаки вздовж берегів водойм та туристичних маршрутів (ЯМЕГО «МАМА-86-Яремче»),
- «Літній клас» – нову екотуристичну атракцію на території Яремчанського природоохоронного науково-дослідного відділення (ЯМЕГО «МАМА-86-Яремче»).

Крім того, учасникам прес-конференції було надано інформацію про заходи, присвячені Міжнародному року лісів ООН і про серію волонтерських заходів з прибирання берега ріки Жонка та туристичного маршруту «Дівочі сльози».

Під час реалізації проекту «Співпраця заради збереження довкілля Яремчанщини» учні більше дізналися про необхідність бережливого ставлення до навколишнього середовища, зокрема, до проблеми охорони водних ресурсів, ознайомилися з принципами ООН щодо доступу до питної води та умов санітарії, з перевагами роздільного збору твердих побутових відходів. Карпатський НПП і надалі планує підтримувати цікаві ідеї щодо розвитку місцевих громад за активної участі молоді та на засадах збереження довкілля.

Марта Корчемлюк, КНПП

Робота зі ЗМІ

Проведення 12-ти навчально-пізнавальних екскурсій в рамках проекту дозволило акцентувати увагу школярів на багатстві природи нашого краю, його історичних та культурних традиціях, а також ознайомитися з виставкою еко-технологій, яка узагальнює 20-річний практичний досвід ВЕГО «МАМА-86» у вирішенні проблем довкілля. Загалом в заході взяло участь 313 дітей Яремчанського регіону та інших областей України.

Візит до швейцарських друзів

У листопаді нинішнього року відбувся робочий візит заступника директора Ужанського НПП Валентина Волошина до штаб-квартири міжнародної громадської організації «Бергвальдпроект» (м.Трін, Граубюнден, Швейцарія, www.bergwaldprojekt.org) в рамках щорічної зустрічі керівників та партнерів волонтерських таборів. У ході зустрічі детально обговорено результати діяльності волонтерських таборів 2011 року на території Ужанського НПП, окреслено перспективи співробітництва і плани діяльності на 2012 рік. Зокрема, обговорено плани проведення двох таборів влітку наступного року. Крім того, на зустрічі з керівником організації Мартіном Крайлігером намічено шляхи розширення транскордонного співробітництва між сторонами на найближчу перспективу. Повчальним аспектом щорічної зустрічі було включення до її програми ознайомлення з результатами роботи швейцарських таборів, розповіді, зокрема, про будівництво протилавинних споруд та участь у волонтерському дні спільно з дітьми місцевої школи.

Іван КУЗОВИЧ, УНПП

Букові праліси Карпат – робота над проектом

В іспанському місті Делтебре відбувся міжнародний семінар-тренінг на тему «Методика відкритих стандартів для практики охорони», в якому взяли участь понад 40 учасників з 16-ти держав Європи, Азії, Африки та Південної Америки. Ужанський НПП на форумі представляли заступник директора Валентин Волошин та в.о.начальника наукового відділу Інна Кваковська. Всі учасники були поділені для навчання на 6 груп і мали конкретні завдання для роботи. Тематами проектів були: «Рибалка», «Природоохоронна територія Тур де Валат», «Букові праліси Карпат», «Зміни клімату», «Великі мавпи» та «Природоохоронна територія Масноу де Сакоста». Українська команда працювала над проектом «Букові праліси Карпат», її тренерами були представники Греції та Франції. У процесі роботи тренінгу було обґрунтовано мету проекту, цінності букових пралісів та загрози, конфлікти, що виникають з користувачами, індикатори загроз, шляхи та стратегію вирішення існуючих загроз. Спочатку учасники тренінгу працювали на папері, після чого всі дані заносилися у комп'ютерну програму Miradi, яка створена спеціально для роботи з природоохоронними проектами. Завершальною метою тренінгу стало обґрунтування для організацій-донорів бюджету та бачення реалізації проекту.

Іван КУЗОВИЧ, УНПП

Транскордонна співпраця

Зустрічі активістів-природоохоронців проходять переважно на відкритому повітрі, стосуються найактуальніших проблем сьогодення

Транскордонна співпраця

Важлива справа – передача знань і вмінь

25 листопада ц.р. в Екотуристичному візит-центрі Карпатського НПП відбувся обласний семінар керівників гуртків туристсько-краєзнавчої роботи «**Краєзнавство і екологічне виховання**». Свій досвід презентували вихованці і педагоги ЗОШ №2 м.Яремча (гуртки «Джерело» і «Юні екскурсоводи», керівник Л.Косило) та Микуличинської ЗОШ (гурток «Еколог-краєзнавець», керівник В.Стельмащук). Працівники парку проводили екскурсії, демонстрували фільм, брали участь в обговоренні спільних проблем екологічного виховання.

Любов Косило, КНПП

www.panda.org/ukraine

Запрошуємо завітати на **веб-сайт Всесвітнього фонду природи в Україні (WWF)** та дізнатися більше про останні події і новини, пов'язані з охороною природного світу нашої планети. Відвідавши наш веб-ресурс, Ви завжди будете в курсі кампаній та активностей WWF в Україні і матимете змогу зробити свій внесок у покращення довкілля

www.zoenc.karpat.org

веб-сайт Закарпатського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді

www.oencum.if.ua

веб-сайт Івано-Франківського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді

І знову – переможець!

В Івано-Франківському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді відбувся конгрес «**Живи, Земле!**», в якому взяли участь молоді природолюбів. Яремчанщину презентував семикласник ЗОШ №1 **Віталій Тимчук**, вихованець гуртка «Джерело» від обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, неодноразовий призер конкурсів пошуково-дослідницького напрямку, науковець-дослідник у третьому поколінні. Цього разу Віталій отримав **друге місце** в області, представивши науково-практичну роботу з дослідження річки Жонка, за що був нагороджений цінним подарунком, грамотами від Управління освіти і науки та Управління охорони навколишнього природного середовища. Тож побажаємо йому нових перемог і творчих досягнень!

Любов Косило, КНПП

Екоосвіта

Екоосвіта

*Віталій
Тимчук*

Осінь...
Листя плін...
І пасма бабиного літа...
І сивий дим снується із долин
Щедротами осінніми налитий.
А сонце – мов коханого рука,
Що пестить золотаві коси .
Печаль солодка.
І гірка...
Осінь...

Любов Косило, КНПП

Наші контакти

Карпатський національний природний парк

Івано-франківська область
м.Яремче, 78500
вул.В.Стуса, 6
e-mail: cnnp@meta.ua

Природний заповідник «Горгани»

Івано-Франківська область
м.Надвірна, 78400
вул.Комарова, 7
e-mail: gorgany@meta.ua

Ужанський національний природний парк

Закарпатська область
с.м.т.Великий Березний, 89000
вул.Незалежності, 7
e-mail: uzhanskij@gmail.com

Вітаємо!

Дні народження природоохоронних територій

12.11.1968 року - Луганський
природний заповідник
12.11.1968 року - Карпатський
біосферний заповідник
12.11.1968 року - Поліський
природний заповідник

Народна творчість

- Листопад – вересня онук, жовтня син, зими рідний батько.
- Листопад – ворота зими.
- Листопад завжди хитрує: і осені служить, і зимі шлях торує.
- Листопад зимі ворота відчиняє.
- Листопад стелить землю листом, а грудень – снігом.
- Листопадний день, як заячий хвіст.
- У листопаді заєць шубу міняє, бо зиму відчуває.
- Яка погода в листопаді, така й у квітні.

Попова О.А. Живлюче джерело.
Кращі прислів'я та приказки
українського народу. – Донецьк:
ТОВ ВКФ «БАО», 2007. - 448с.

Надіслала Світлана Лахва,
ПЗ «Горгани»

Редакція інформаційного вісника

potik.infovisnyk@gmail.com

Проект:

Збереження та стале
використання природних
ресурсів Українських Карпат

Компонент:

Комунікації та стимулювання
обізнаності у Карпатському
національному природному
парку, Ужанському
національному природному
парку та Природному
заповіднику «Горгани»